

תפקיד הלמידה הרפלקטיבית של צוות הסיעוד בקשר שבין עומס קבוצתי, קונפליקטים בין-אישיים בצוות ושחיקת האחות

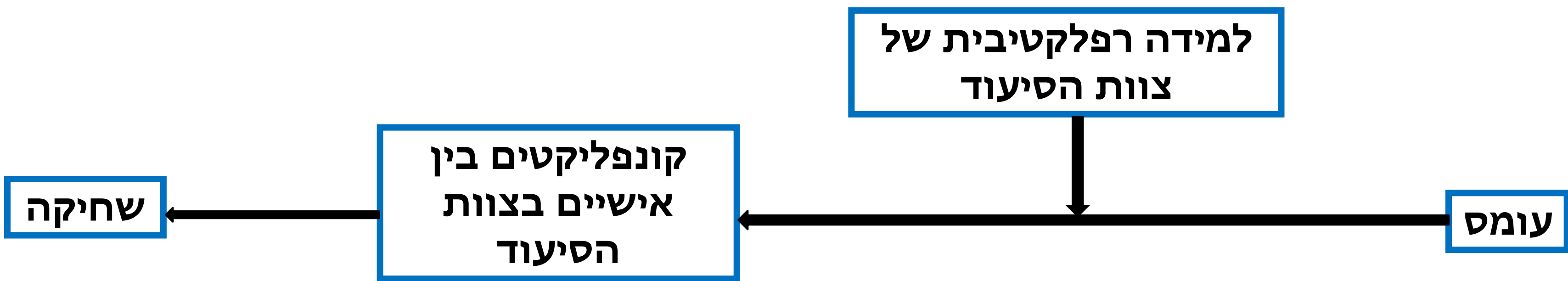
ד"ר שרית רשקוביץ (1), ד"ר מוטי חיימי (2,3)

1. החוג למנהל מערכות בריאות, מכללת עמק יזרעאל 2. הפקולטה לרפואה, הטכניון- מכון טכנולוגי לישראל 3. קופת חולים מאוחדת

רקע

- לשחיקה השלכות שליליות על הבריאות והתפקוד של האח/ות. תמיכה בין-אישית חיונית למניעת שחיקה אולם עומס העבודה מוביל לעלייה במתח ובקונפליקטים הבין-אישיים בצוות וכך מחליש תמיכה זו.
- למידה רפלקטיבית של הצוות על הביצועים הקודמים של הצוות לשם תכנון פעילות עתידית משופרת ידועה כתורמת לביצועי הצוות לנוכח שיפור תהליכי עבודתו.
- אולם, טרם קיים די מחקר בנוגע להשפעתה האפשרית של הלמידה הרפלקטיבית הקבוצתית על האספקטים הבין-אישיים של תפקוד הצוות ועל משמעויותיה עבור הפרט.
- המחקר הנוכחי בוחן האם הלמידה הרפלקטיבית הצוותית מסייעת לאחיות להכיר ולהבין נקודות מבט וצרכים של חברי צוות אחרים ולמצוא דרכים להתגבר על קונפליקטים אפשריים. כך, פוחתת רמת הקונפליקט הבין-אישי בצוות ורמת השחיקה הנובעת ממנה.

מטרה

- מטרת המחקר היא לבחון את התפקיד הממתן של הלמידה הרפלקטיבית הקבוצתית בקשר שבין העומס ובין הקונפליקט הבין-אישי והשחיקה הנלווית.

שיטה

- המחקר כולל 514 אחיות (כולל אחיות אחראיות) מ-88 צוותי סיעוד מארגוני בריאות שונים בישראל.
- האחיות העריכו באמצעות שאלונים מתוקפים את העומס על הצוות, את רמת הקונפליקט הבין-אישי שהן חוות בצוות, ואת מידת השחיקה שלהן.
- האחיות האחראיות נדרשו להעריך את מידת הלמידה הרפלקטיבית שמגלה צוות הסיעוד.
- גודל הצוות וגיל האחות שימשו כמשתני בקרה.

תוצאות

- ניתוח תיווך ממותן באמצעות SPSS PROCESS אישש את מודל המחקר ואת כל השערותיו: התקבל אינדקס מובהק של תיווך ממותן ז"א, שככל שמידת הלמידה הרפלקטיבית של צוות הסיעוד רבה יותר כן חלש יותר הקשר הבלתי-ישיר בין העומס ובין השחיקה שמתווך באמצעות קונפליקטים בין אישיים (Index=-0.011, CI 95% [-0.020, -0.003]).
- נמצא שרמת הקונפליקט הבין-אישי בצוות הסיעוד נמצאה תורמת באופן מובהק לרמת השחיקה של האחות מעבר לתרומת העומס (b=0.33, p<0.000).
- כפי שניתן לראות בגרף מספר 1, נמצאה תרומה (ממתנת) מובהקת של הלמידה הרפלקטיבית בקשר שבין העומס ובין הקונפליקט הבין-אישי (b=-0.30, p<0.01).
- נמצא כי הקשר הבלתי ישיר בין עומס לשחיקה באמצעות הקונפליקט הבין-אישי מובהק רק ברמה נמוכה של הלמידה הרפלקטיבית (ab=0.02, CI 95% [0.010, 0.030]).

מסקנות

תחת עומס עלולה לעלות הנטייה להתרכז במשימות השוטפות ולהזניח תהליכי צוות חשובים כמו למידה רפלקטיבית קבוצתית. אולם, ממצאי המחקר הנוכחי מראים כי חשוב שאחיות אחראיות יעודדו פעילות זו של צוותי הסיעוד על מנת להפחית קונפליקטים בין-אישיים ושחיקה של האחיות דווקא תחת עומס גבוה.